

Quick een begrip in Hengelo en omstreken

De voetbalschoenen van Quick uit Hengelo waren van 1930 tot 1980 wereldwijd een begrip. Zowel de kampioen als de amateur heeft in die tijd menig paar versleten. In 1992 ging het bedrijf failliet en leek het merk de stille dood te sterven. Maar sinds kort zijn er in Gelderland opnieuw 'Quickies' te koop!

Quick vanuit Hengelo de wereld over

In 1904 start Herman Jansen een schoenenzaak in Hengelo. Met 6 paar schoenen en 150 lege schoendozen in de etalage wordt de zaak met trots geopend. Naast de verkoop wordt ook inkomen gegenereerd met reparaties en het vervaardigen van schoenen en pantoffels. Al in 1905 worden de eerste drie paar voetbalschoenen op maat gemaakt voor een zojuist opgerichte voetbalclub in Arnhem. Met een oude stikmachine op zolder wordt een begin gemaakt aan een bijna eindeloze reeks sport- en andere schoenen. De opdrachten groeien gestaag en al snel is de zolder te klein en neemt Jansen, met inmiddels twee man personeel, zijn intrek in een pand aan de Kerstraat. Er worden moderne naai- schuur- en uitpoetsmachines aangeschaft om in de vraag naar meer en meer schoenen te kunnen voorzien. Pas in 1925 krijgt de zaak de naam Quick, snel dat past bij sportschoenen, moet men gedacht hebben. Inmiddels zijn er dertig werknemers werkzaam en worden er jaarlijks duizenden sportschoenen vervaardigd. Quick is een begrip, zowel Ajax als het Nederlands elftal voetballen er inmiddels op. In 1961 stopt de oprichter van het bedrijf ermee en doet het over aan zijn zonen. De fabriek produceert in die tijd 1600 paar schoenen per week. Mede door de promotionele activiteiten van de topvoetballers stijgt de omzet enorm. Legendarische voetballer als Piet Keizer en Johan Cruyff voetballen in die tijd op Quick's. De schoen met de naam 'De Captain' is absoluut favoriet.

Je zou denken dat aan een dergelijke successtory geen einde kan komen maar toch raakt Quick in de jaren 70 in de problemen. Het niet inspelen op de wensen van de consument geven de concurrenten de gelegenheid de markt te veroveren. In 1992 gaan de poorten van Quick definitief dicht. De honderd werknemers, veelal uit Hengelo, staan op straat. Een harde klap voor hen en hun achterban. Toch is het verhaal nog niet helemaal ten einde want er worden weer Quick schoenen gemaakt, niet in Hengelo maar in Korea. Naar voorbeelden uit oude catalogi worden sportschoenen gemaakt die als vrijetijds gym gedragen kunnen worden. De herintroductie van de befaamde voetbalschoen van Quick is nog in voorbereiding.

Opgegroeid in de Quick-fabriek

Quick was een echt familiebedrijf waar drie generaties Jansen hun leven hebben doorgebracht. Ook andere gezinnen uit Hengelo groeiden min of meer op in de Quick-fabriek. Vader nam zoon al op 14 jarige leeftijd mee naar het werk en bouwde zo ook voor hem een bestaan op. Toen de fabriek in 1986 voor de eerste maal moest sluiten kwam de klap dan ook hard aan. Het faillissement was absoluut niet voorzien en de werknemers weigerden de sluiting te accepteren. Op eigen initiatief hebben enkelen na de sluiting de poorten weer opengebrouwen om het werk ombezoldigd te hervatten. Duizenden schoenen wachtten immers op hun definitieve afwerking. De werknemers hoopten zo aan te kunnen tonen dat er wél brood in Quick zat. Ze kregen gelijk. Er werd een doorstart gemaakt maar slechts veertig van de ooit honderd werknemers konden weer aan de slag. Helaas mocht het niet lang duren want in 1992 moest Quick voor de tweede maal definitief de poorten sluiten. Concurrenten als Puma, Nike en Adidas hadden de strijd gewonnen. De degelijke sportschoen moest het afleggen tegen de modieuze sneaker.

Op een slof en een oude voetbalschoen? Sinds wanneer spelen de Nederlanders eigenlijk voetbal?

De eerste voetbalcompetitie werd gespeeld in Engeland in 1871. Een jaar later werd de eerste landenwedstrijd gespeeld tussen Engeland en Schotland. In 1885 werd er voor het eerst professioneel voetbal gespeeld in Groot Brittannië. In 1879 introduceerde Pim Mulier het voetbal in Nederland. Hij richtte met zijn schoolvrienden de HFC op: de Haarlemse Football Club. Al snel volgden andere steden en in 1889 werd de Nederlandse Voetbal- en Atletiekbond opgericht, later KNVB (koninklijke Nederlandse Voetbal Bond). Vooral na de Tweede Wereldoorlog nam het ledenaantal sterk toe en telde men in totaal ruim een miljoen leden. Quick was een van de weinige fabrieken in Nederland die sportschoenen maakte. In de jaren '30 tot '80 voetbalde het leeuwendeel van de Nederlandse sporters

op Quick schoenen. Maar voetbal is al veel ouder en het is het waarschijnlijk dat er vroeger inderdaad werd gespeeld op ondeugdelijk schoeisel: een slof en een oude voetbalschoen.

Van Sandaal tot sneaker

In de loop van de eeuwen zijn er zeer verschillende schoenen gedragen, afhankelijk van het klimaat en de beschikbare materialen. De Egyptenaren droegen sandalen van palmbblad of papyrus terwijl de Grieken de voorkeur gaven aan sandalen met houten zolen met daarop leren riemen die gekruist over de voeten werden vastgeknoopt. Ook droegen zij leren laarzen, enkelhoog. De vrouwen gingen elegant gekleed met rijkversierde schoenen, soms van metaal. Het schoeisel van de Romeinen was divers van gesloten schoen tot houten sandaal en laarzen. De welgestelde klasse herkende je aan de sandalen, soldaten aan de laarzen.

In de Middeleeuwen werden veelal gesloten leren schoenen gedragen zonder veel franje. De schoenen van de 12e eeuw en later worden gekenmerkt door lange punten aan de neus: 'à la poulaine' geheten. Deze puntschoenen bleven tot in de 15e eeuw in zwang. In deze periode werden ook wel schoenen gedragen die vooral laag en lomp aandeden met een brede neus en lage of geen hak. De rijglaarsjes van de 17e eeuw oogden heel wat eleganter, de mannen keerden echter weer snel terug naar de lage makkelijke schoen. Nu echter versierd met grote gesp of strik. Ook in de 19e eeuw voerden de rijglaarsjes met knopen en veters de boventoon. De mannen droegen lakschoenen als ze er echt netjes uit moesten zien, de vrouwen schoentjes van suède of satijn in de kleur van de kleding.

Het moderne schoeisel is zeer uiteenlopend. Alle hierboven beschreven varianten passeren van tijd tot tijd de revue, met uitzondering van de middeleeuwse puntschoen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook de plateauzolen, pumps, naald- en blokhakken. Populair zijn de comfortabele sneakers die in de twintigste eeuw zijn intrede deed: comfortabele sportschoenen die ook buiten de sportvelden veel door de jeugd wordt gedragen.

Plateauzolen door de eeuwen heen

Schoenen zijn er in alle soorten en maten. Of je nu sport, flaneert of danst voor iedereen is er een passende schoen. Opzienbarend waren de plateauzolen waarop menigeen zich staande probeerde te houden. Het balanceren op plateauzolen is niet door de discogangers uit de 70er jaren geïntroduceerd zoals velen wellicht denken. Al in de 15e eeuw liepen de dames van aanzien op schoenen met veelal houten of kurken hoge zolen. Destijds was het niet zozeer voor de fun dan wel praktisch. De hoge schoenen werden gedragen over de kwetsbare fluwelen of lederen schoentjes ter bescherming tegen de rotzooi en modder op de straten en pleinen. Eenmaal binnen werden de plateauschoenen ofwel Chopines snel aan de kant gezet. Rond 1600 kwam men tot het inzicht dat het lopen op hoogte niet erg praktisch was en de eeuwen daarna werden dan ook vooral meer praktische lage schoenen gedragen. Pas in de 30er jaren van de twintigste eeuw werd de plateauzool opnieuw razend populair, de zware houten zolen werden veelal vervangen door kurk dat de draagbaarheid ten goede kwam. Met tussenpozen duiken in de twintigste eeuw deze 'nekbrekers' weer opmet als absoluut hoogtepunt de 70er jaren. In navolging van John Travolta in de klassieker 'Saturday Night Fever' gingen de jongeren optorenhoge hakken en zolen de disco's in om te swingen, voor zover dergelijke schoenen dat toelieten.

Schoentjes in de hoofdrol

Wie de Efteling kent, kent de dansende schoentjes. Ze dansen, ook vele jaren na de opening van het pretpark, nog steeds. Het oorspronkelijke verhaal is van Hans Christiaan Andersen en heet 'De Rode schoentjes'. Het gaat over een ongehoorzaam meisje dat dansschoentjes koopt in plaats van degelijke schoenen waarmee ze in de kerk kan verschijnen. Als straf blijven haar schoentjes dansen nadat het bal is afgelopen. In de oorspronkelijke versie worden de voeten van het meisje afgehakt, iets te gruwelijk voor de Efteling en dus werd het verhaal aangepast. Een soldaat helpt het meisje en verlost haar van haar alsmaar dansenden schoentjes. Na jaren dansen vertonen de schoentjes slechts een enkel spoor van slijtage.